

Kunhegyesi arcképcsarnok

Stanczik Ilona

Dr. Stanczik Ilona régész 1943. szept. 29-én Kunhegyesen született.

Szülei: Stanczik Károly, Kalicz Ilona. Általános iskolai tanulmányait 1958-ban fejezte be a kunhegyesi Kossuth úti Általános Iskolában. Mezőtúron érettségizett. Az ELTE BTK régészet-történelem szakán végzett 1967-ben, s a szolnoki Damjanich János Múzeum muzeológusa lett, majd a Magyar Nemzeti Múzeum Régészeti Osztályának tudományos főmunkatársa 1975. dec. 1-jétől haláláig. A jászdózsza-kápolnahalmi bronzkori tell-telepről írt disszertációjával bölcsész-doktori oklevelet szerzett (1988). Fő kutatási területe az alföldi bronzkori települések feltárása volt. Bóna István útmutatásai alapján, végzős egyetemistaként 1966-ban kezdte meg Jászdózsza-Kápolnahalom azt a nagyszabású kutatási programot, amely az alföldi többretegű tell-telepek feltárását tűzte ki célul. A 10 évig tartó jászdózsai ásátás mérföldkő a magyar bronzkorkutatás történetében; itt dolgozta ki és tökéletesítette azt a régészeti ásátási technikát, amely azóta a tell-telepek gyakorlati kutatásánál elengedhetetlen szakmai követelmény. „Ásátásainak résztvevői lehetnek évről évre a munkába egyenrangú társaként bevont fiatalok, a bronzkoros régészhallgatók. A jászdózsza-kápolnahalmi ásátás Stanczik Ilona emberi varázsa, imponáló szaktudása révén sokunk iskolája és életre szóló, meghatározó élménye volt. Ahogy barátaivá lettünk, úgy váltunk a közös munka során észrevétlenül tanítványaivá. Egyetemi katedra nélkül is iskolateremtő egyéniség volt. A jelenségek észlelésétől szakszerű kibontásán át a szemléletes, színes, rajzos dokumentálásig e nehéz feltárási munka minden mozzanatát tőle tanultuk” – írta a róla készített megemlékezésében dr. Csányi Marietta régész.

A szolnoki múzeumban eltöltött évek alatt számos helyen végzett terepbejárásokat, leletmentéseket, és több jelentős ásátást vezetett: kutatott Aszód-Manyikdombon (1968), Törökszentmiklós-Terehalmon (1970) és Tószeg-Laposhalmon (1973, 1974); az 1876 óta világhírű, a magyarországi bronzkorkutatás alapjává vált tószegi tell-telepen Bóna Istvánnal együtt a legújabb ásátási módszerek alkalmazásával (ásónyom helyett a szintkövetéses bontás) hitelesítették és ellenőrizték az addigi eredményeket. A Magyar Nemzeti Múzeumba kerülése után fél évvel egy másik, szintén fontos, többretegű bronzkori telepen,

Füzesabony-Öregdombon végzett leletmentő-hitelesítő ásátást (1976), majd bekapcsolódott a bős-nagymarosi vízlépcső-rendszer építési területén végzett leletmentésekbe. A Pilismarót-szobi révnél előkerült réz- és vas kori település feltárásait vezette (1978-1982). Aktívan közreműködött az 1972-ben megalakult tell-munkaközösség kutatásai-ban. Munkatársaként részt vett a Tiszaug-Kéménytetőn (1980-1982) és a Túrkeve-Terehalmon (1985-1990) található bronzkori telepek feltárásaiban. Munkája eredményeként hatalmas mennyiségű leletanyaggyűjtemények. Rövid pályafutása alatt a tudományos szempontból fontos leleteknek csak egy töredékét tudta feldolgozni. Előzetes jelentésekben számolt be a Füzesabony-Öregdombon, Tószegen, Jászdózsza-Kápolnahalmon, Tiszaug-Kéménytetőn, valamint a Pilismarót-szobi révnél végzett feltárások eredményeiről. Önálló kötetbe szerkesztette és közreadta Hild Viktor fennmaradt kéziratát.

Már nem élhette meg annak a nagyszabású bronzkori kiállításnak (Bronzkori tell-kultúrák a Kárpát-medence szívében, Szolnok, 1991) a megnyitóját, amelynek szervezésében és előkészítésében oly sokat fáradozott, s amelynek sikerét később a kiállítás Európa több városában történt bemutatkozása is igazolta. Még el tudta készíteni azokat a cikkeket, amelyek már csak az emlékének szentelt kiállítási katalógusban jelenhettek meg (Dombokká vált évszázadok. Szolnok, 1991). Tragikus végű velencei útján az MNM megbízottjaként nagy értékű kelta leleteknek egy nemzetközi kiállításra történő kölcsönzését intézte. (+1991. febr. 27. Velence, Olaszország) – A legjobb ásató régészek közé tartozott hazánkban. Az ELTE Régészeti Tanszékének külső megbízottjaként 1976-tól részt vállalt a régészhallgatók képzésében. Az Inventaria Praehistorica Hungariae szerkesztője volt 1988-tól haláláig. A kunhegyesi katolikus temetőben helyezték örök nyugalom-ba. – 2008-ban általános iskolai osztálytársai emléktáblát helyeztek el a kunhegyesi iskola falán. -

2018-ban emlékkonferenciával emlékeztek meg róla Jászberényben és emléktáblát avattak Jászdózsán.

Dr. Stanczik Ilona Emlékkonferencia
Jászberény
2018. szeptember 27 – 28.

Dr. Stanczik Ilona
1943. szeptember 29. Kunhegyes – 1991. február 27. Velence

